

Шиманська Віра Володимирівна

аспірант

кафедра англійської філології та методики навчання англійської мови
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна
vira.shymanska@lnu.edu.ua
<http://orcid.org/0009-0004-7308-5567>

ЕТАПИ І ПІДСИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОМУ УСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ СПІЛКУВАННІ МАЙБУТНІХ ЕКОЛОГІВ

Анотація. Статтю присвячено актуальній у методиці навчання германських мов проблемі обґрунтування етапів і розроблення підсистеми вправ для формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх екологів. Мета статті полягала в обґрунтуванні етапів і розробленні підсистеми вправ для формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх екологів. У процесі дослідження використано низку методів: аналіз наукових розвідок українських і закордонних дослідників; узагальнення, систематизація з метою виокремлення етапів формування лексичної компетентності; класифікація з метою укладання підсистеми вправ. Доведено, що ефективна організація формування лексичної компетентності вимагає обґрунтування етапів навчання й розроблення відповідної підсистеми вправ. До етапів формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх екологів віднесено: ознайомчий етап, етап автоматизації та етап застосування. Запропонована підсистема вправ представлена п'ятьма групами вправ: групою вправ на ознайомлення з лексичними одиницями, групою вправ на семантизацію лексичних одиниць, групою вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних єдностей, групою вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних висловлювань понадфразового рівня, групою вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних висловлювань текстового рівня, а також низкою підгруп вправ.

Ключові слова: лексична компетентність, професійно орієнтоване усне англomовне спілкування, майбутні екологи, етапи, підсистема вправ.

Вступ. У сучасній методиці навчання іноземних мов для спеціальних цілей особлива увага відводиться проблемі формування у майбутніх фахівців лексичної компетентності. Оволодіння новими лексичними одиницями відбувається дозовано та поступово, формування лексичної компетентності в говорінні включає свідомий розвиток мовленнєвих навичок, який передбачає здійснення простих, а згодом складних операцій з лексикою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ключові характеристики професійно орієнтованого іншомовного спілкування фахівців різних галузей досліджували О.Баб'юк [1], С.Варава [2], Н.Майер [3], Н.Микитенко [4], О.Синекоп [5], А.Чистякова [6] та ін.

Особливості формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому спілкуванні висвітлені у працях І.Задорожної [7], А.Котловського [8], Ю.Семенчук [9], І.Скріль [10] та ін.

Попри значну кількість сучасних розвідок у царині методики навчання іноземних мов і культур, зокрема присвячених формуванню лексичної компетентності в професійно орієнтованому спілкуванні фахівців різних галузей, відсутнє комплексне дослідження проблеми обґрунтування етапів і розроблення підсистеми вправ для формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх екологів.

Мета статті – обґрунтувати етапи і розробити підсистему вправ для формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх екологів.

У процесі дослідження використано низку методів: аналіз наукових розвідок українських і закордонних дослідників; узагальнення, систематизація з метою визначення стану розробленості наукової проблеми й виокремлення етапів формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному

англomовному спілкуванні майбутніх екологів; класифікація з метою укладання підсистеми вправ для формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх екологів.

Виклад основного матеріалу. Ефективна організація навчання лексики вимагає обґрунтування етапів навчання й розроблення системи або підсистеми вправ для формування відповідної компетентності.

У процесі оволодіння англomовною лексичною компетентністю в професійно орієнтованому спілкуванні майбутніх екологів наслідують традиційний підхід, прийнятий у методиці навчання іноземних мов, й виділяємо три основних етапи формування складових лексичної компетентності в професійно орієнтованому спілкуванні майбутніх екологів (лексичних знань, навичок та усвідомленості) – ознайомчий етап, етап автоматизації й етап застосування [7; 9; 11].

На ознайомчому етапі з новими лексичними одиницями студенти оволодівають знаннями про лексичну систему англійської мови, а саме знаннями про правила словотвору, сполучувальну та відносну цінність слів [3, с. 151]. Студенти знайомляться зі значеннями лексичних одиниць, термінів, особливостями їх уживання. На цьому етапі студенти виконують вправи на ідентифікацію та семантизацію лексичних одиниць.

На етапі автоматизації студенти оволодівають формою, значенням і функцією лексичних одиниць. Основа навичок, закладених на ознайомчому етапі, передбачає здійснення свідомих операцій з лексикою та дозволяє забезпечити формування та вдосконалення лексичних навичок шляхом повторення дій з лексичним матеріалом. Студенти виконують вправи на засвоєння форми і значення лексичних одиниць, засвоєння сполучуваності слів; на рівні словоспо-

лучення, фрази, понадфразової єдності відбувається автоматизація дій студентів, із лексичним матеріалом шляхом опрацювання типових мовленнєвих зразків (імітація лаконічних відповідей, заповнення пропусків у тексті) [11, с.223–229]. Типові мовленнєві зразки служать орієнтирами для подальшого самостійного лексичного оформлення власних висловлювань діалогічного та монологічного мовлення [10, с.119].

На етапі застосування відбувається розвиток умінь продукувати підготовлене та непередбачене діалогічне та монологічне висловлювання, а також подальше вдосконалення навичок та вмінь. В умовах ситуації професійно-орієнтованого спілкування в залежності від комунікативного наміру висловлювання студенти вправляються у відтворенні лексичних одиниць, термінів, кліше, вживанні тематичної та термінологічної лексики у самостійних висловлюваннях [4, с.199-207; 8, с.103]. Студенти виконують вправи, які вимагають від них швидкої словесної реакції; завдання вправ забезпечують вживання студентами не тільки загальноновживаних лексичних одиниць, але й кліше, стійких словосполучень, ідіом, крилатих виразів тощо. Виконання вправ у формі рольових ігор сприяють розвитку спонтанного мовлення. В діалогах-дискусіях студенти набувають і розвивають навички ведення дискусії: аргументовано доводити свою точку зору, робити висновок, ввічливо не погодитися із думкою опонента та надати своє бачення проблеми тощо. В монологіях у формі презентації студенти звертаються до групи слухачів, висвітлюючи певну проблему, шляхи її вирішення тощо [4, с.199-207].

Ключем до вирішення проблеми формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх екологів є створення відповідної підсистеми вправ. Підсистему вправ на основі досліджень науковців [11, с.189-191] розглядаємо як ієрархічну сукупність певних груп, типів і видів вправ, взаємопов'язаних і логічно побудованих, спрямованих на формування цільової компетентності у говорінні, читанні, аудіюванні та письмі, які враховують низку чинників, виконуються в певній послідовності та об'єднані єдиною кінцевою метою.

До підсистеми вправ для формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні майбутніх екологів відносимо з урахуванням досліджень науковців наступні типи та види вправ [7, с.174-175; 11, с.183-189]:

- 1) некомунікативні, умовно-комунікативні, комунікативні вправи;
- 2) рецептивні, рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні, продуктивні вправи;
- 3) вправи без опор, із спеціально створеними опорами, з природними опорами;
- 4) групові, парні, індивідуальні вправи;
- 5) вправи з повним, частковим, мінімальним керуванням.

До вправ як до одиниць підсистеми висуваються певні вимоги: відповідність вправи завданням, цілям, змісту, умовам навчання, цілеспрямованість, повторюваність мовного та мовленнєвого матеріалу, однотипність матеріалу, послідовність в організації виконання вправи, відповідність змісту вправи етапам формування навичок та умінь [2, с.23-32].

Вправи повинні відображати зміст навчання (відповідні теми, ситуації, ролі, тексти), включати основні компоненти процесу навчання (усвідомлення, узагальнення, автоматизація змісту навчання) [12, с.124] та забезпечувати послідовне формування необхідних навичок й умінь шляхом багаторазового виконання окремих операцій, дій або діяльності з метою оволо-

діння лексичною компетентністю в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні або її компонентами. Послідовність груп вправ в ієрархії підсистеми вправ забезпечує поступове ускладнення операцій, підвищення ступеня самостійності студентів – від нульового до повного [2, с.23–32]. Пояснення викладача повинні бути короткими, точними та зрозумілими, а вправи, які передбачають багаторазове та варіативне використання набутих знань, повинні займати близько 80% навчального часу [6, с.208–213].

До основних елементів вправи належать: завдання-інструкція, зразок виконання, виконання вправи, контроль викладача / самоконтроль та взаємоконтроль [11, с.181–182].

Комунікативна цінність вправ полягає в тому, що вони забезпечують розвиток як підготовленого, так і непередбаченого мовлення [1, с.102], сприяють розвитку мотивації студентів до вивчення англійської мови загалом та опанування вміннями діалогічного і монологічного мовлення зокрема.

До тренувальних вправ, які активізують навчальний матеріал для формування мовних навичок та спрямовані на мовну форму висловлювання [13], належать мовні (некомунікативні) вправи. Мовні вправи виконуються на рівні слова, словосполучення, речення. Використання мовних одиниць у мікроевисловлюваннях відбувається в умовно-комунікативних вправах. Умовно-комунікативні вправи фокусуються на змісті та формі мовлення. Студенти усвідомлюють особливості вживання лексичних одиниць. Співвідношення із мовленнєвою ситуацією закладає психофізіологічні засади для формування мовленнєвого динамічного стереотипу, забезпечуючи вдосконалення набутих навичок у процесі мовленнєвої діяльності [14, с.101].

Комунікативні вправи спрямовані на зміст висловлювання, на реалізацію мовленнєвої діяльності у будь-якому її виді – аудіюванні, говорінні, читанні, письмі. Вони сприяють використанню мовних одиниць (в нашому дослідженні лексичних одиниць) у різноманітних висловлюваннях; забезпечують усвідомлення студентами функцій нової лексичної та граматичної одиниці у процесі сприймання та породження текстів [12, с.128]. Комунікативні вправи направлені на уміння мобілізувати засвоєний мовний матеріал з метою здійснення комунікації. Вправи поступово стають більш творчими і наближаються до невимусненого акту мовлення [15, с.1–10].

Ступінь керування у вправах визначає рівень контролю навчального процесу. У повністю керованих вправах цілі і дії регламентує викладач, у частково керованих вправах студент може вносити певні зміни, у мінімально керованих вправах втручання викладача є незначним. Повністю керовані вправи корелюють із частковою автономією, частково керовані – з напівавтономією, мінімально керовані – з умовно повною автономією [5, с.220]. Створюючи власні тексти діалогічного / монологічного характеру, студенти розвивають свої уміння вживання лексичних одиниць у підготовленому і непередбаченому мовленні.

Для формування у майбутніх екологів лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англomовному спілкуванні розроблено підсистему вправ, яка співвідноситься з визначеними етапами і складається із 5 груп та відповідних їм підгруп і типів вправ (табл.1).

На ознайомчому етапі застосовуємо групу вправ на ознайомлення з лексичними одиницями і групу вправ на семантизацію лексичних одиниць. Група

Таблиця 1

Підсистема вправ для формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні майбутніх екологів

Етапи формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні	Групи вправ на формування професійно орієнтованої англомовної лексичної компетентності в говорінні
Ознайомчий	1. Група вправ на ознайомлення з лексичними одиницями
	2. Група вправ на семантизацію лексичних одиниць
Автоматизації	3. Група вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних єдностей
	4. Група вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних висловлювань понадфразового рівня
Застосування	5. Група вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних висловлювань текстового рівня

Джерело: [10; 11; 12]

вправ на ознайомлення з лексичними одиницями представлена двома підгрупами вправ: підгрупою вправ на ознайомлення з окремими лексичними одиницями й підгрупою вправ на ознайомлення з лексичними одиницями у контексті. Група вправ на семантизацію лексичних одиниць включає: підгрупу вправ на визначення лексичного значення лексичних одиниць у словосполученнях / реченнях та підгрупу вправ на визначення лексичного значення лексичних одиниць у тексті. До типів вправ, які належать до згаданих груп і підгруп вправ, віднесено: невмотивовані, вмотивовані; некомунікативні, умовно-комунікативні, рецептивні, рецептивно-репродуктивні; індивідуальні; із повним чи частковим керуванням.

Етап автоматизації передбачає застосування групи вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних єдностей та групи вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних висловлювань понадфразового рівня. Група вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних єдностей включає відповідні підгрупи, а саме: підгрупу вправ на розпізнавання, та продукування лексичних одиниць (у т.ч. термінів), словосполучень, а також підгрупу вправ на вживання лексичних одиниць (у т.ч. термінів) у реченнях в однотипних мовленнєвих ситуаціях. Група вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних висловлювань понадфразового рівня передбачає застосування підгрупи вправ на розпізнавання та продукування лексичних одиниць у міні діалогах й підгрупи вправ на розпізнавання та продукування лексичних одиниць у міні монологіях [10; 11; 12]. Вправи, які належать до згаданих груп і відповідних їм підгруп, представлені наступними

типами: невмотивованими, вмотивованими; умовно-комунікативними, комунікативними; репродуктивними, рецептивно-продуктивними, індивідуальними, парними; із повним чи частковим керуванням.

На етапі застосування пропонуємо використовувати групу вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних висловлювань текстового рівня, представлену підгрупою вправ на застосування лексичних одиниць у діалогах й підгрупою вправ на застосування лексичних одиниць у монологіях, а також відповідними типами вправ: вмотивованими; комунікативними, рецептивно-продуктивними; індивідуальними, парними, груповими; із мінімальним керуванням.

Висновки. Нами обґрунтовано етапи формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні майбутніх екологів, до яких віднесено ознайомчий етап, етап автоматизації та етап застосування і запропоновано відповідну підсистему вправ, представлену п'ятьма групами (група вправ на ознайомлення з лексичними одиницями, група вправ на семантизацію лексичних одиниць, група вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних єдностей, група вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних висловлювань понадфразового рівня, група вправ на лексичне оформлення діалогічних і монологічних висловлювань текстового рівня) й низкою підгруп вправ. *Перспективи подальших досліджень* полягають у конструюванні моделі процесу формування лексичної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні майбутніх екологів.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

1. Баб'юк О.В. Формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в монологічному мовленні майбутніх фахівців сфери туризму : дис. .... канд. пед. наук : 13.00.02/ Терноп. пед. ун-т. Тернопіль, 2019. 274 с.
2. Варава С.В. Використання системи вправ для формування професійно орієнтованої лінгвістичної компетентності в іноземних студентів на початковому етапі навчання. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти*. Випуск 28. 2016. С.23–32.
3. Майер Н.В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика. Київ: Вид.центр КНЛУ, 2015. 472 с.
4. Микитенко Н.О. Технологія формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничого профілю: монографія. Тернопіль: ТНПУ, 2011. 411 с.

5. Синек О.С. Диференційоване навчання професійно орієнтованого спілкування англійською мовою майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій [монографія]. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2022. 424 с.
6. Чистякова А.Б. Система вправ при навчанні іноземної мови. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. Харків: Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна, 2008. № 12. С.208–213.
7. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англійською комунікативною компетенцією: дис. ... д-ра пед. наук.: 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2012. 770 с.
8. Котловський А.М. Формування англійської лексико-граматичної компетентності в говорінні майбутніх економістів у процесі самостійної роботи: дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.02/ Терноп. пед. ун-т. Тернопіль, 2017. 253 с.
9. Семенчук Ю. О. Формування англійської лексичної компетенції у студентів економічних спеціальностей засобами інтерактивного навчання: дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.02./ Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2007. 280 с.
10. Скриль І.В. Формування професійно орієнтованої англійської лексичної компетентності в говорінні у майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи з використанням автентичних відеоматеріалів: дис. ... к.пед.н.: 13.00.02. Тернопіль: ТНПУ, 2020. 281 с.
11. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О.Б.Бігич, Н.Ф.Бориско, Г.Е.Борещукатаін. / За заг. ред. С.Ю.Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
12. Кодлюк І.В. Формування англійської компетентності в діалогічному мовленні майбутніх фахівців з туризму в коледжах: дис. .... канд. пед.наук. : 13.00.02/ Терноп. пед. ун-т. Тернопіль, 2019. 274 с.
13. Скалкін В. Л. Вправи з розвитку усного комунікативного мовлення (на матеріалі англійської мови). Київ: Радянська школа. 1978. 129 с.
14. Редько В. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов. Теорія і практика. Київ: Генеза, 2012. 224 с.
15. Тригуб І.П. Система вправ для формування граматичної компетенції. Науковий вісник Донбасу. 2013. №1. С.1–10.

References

1. Babyuk, O. (2019). *Formuvannya profesiino orienovanoyi anglo-movnoyi kompetentnosti v monologichnomu movlenni maibutnikh fakhivtsiv sfery turizmu* [Building of English professionally oriented competence in monological speech of prospective specialists in tourism]. Unpublished candidate dissertation. Ternopil, Ternopil National Pedagogical University. (in Ukrainian)
2. Varava, S. (2016). *Vykorystannya systemy vprav dlya formuvannya profesiino orienovanoyi lingvistychnoyi kompetentnosti v inozemnykh studentiv na pochatkovomu etapi navchannya* [Use of system of exercises for building professionally oriented linguistic competence in foreign students at the level of beginners]. *Vyklyadannya mov u vyschykh zakladakh osvity*, 28, 23–32. (in Ukrainian)
3. Maier, N. (2015). *Vormuvannya metodychnoi kompetentnosti u maibutnikh vykladachiv frantsyzkoi movy: teoriya i praktyka* [Building of methodological competence in prospective teacher of French: theory and practice]. KNLU. (in Ukrainian)
4. Mykytenko, N. (2011). *Tekhnolohiia formuvannya inshomovnoyi profesiinoyi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv pryrodnychoho profilu* [Technology of building a foreign professional competence in prospective specialists of Sciences]. TNPU. (in Ukrainian)
5. Synek, O. (2022). *Dyferentsiiovane navchannya profesiino orienovanoho spilkuvannya angliiskoiu movoiu maibutnikh fakhivtsiv u galuzi informatsiynykh tekhnologii* [Differential teaching of English professionally oriented communication to prospective specialists of Information Technology]. KNLU. (in Ukrainian)
6. Chystyakova, A. (2008). *Systema vprav pry navchanni snozemnoi movy* [System of exercises while teaching a foreign language]. *Vyklyadannya mov u vyschykh navchalnykh zakladakh osvity na sychasnomu etapi*, 12, 208–213. (in Ukrainian)
7. Zadorozhna, I. (2012). *Teoretyko-metodychni zasady orhanizatsii samostiinoi roboty maibutnikh uchyteliv z ovolodinnia anghlomovnoiu komunikatyvnoiu kompetentsiieiu* [Theoretical and methodological principles of organization of prospective teachers' independent work in mastering English communicative competence]. Unpublished doctoral dissertation. Kyiv, Kyiv National Linguistic University. (in Ukrainian)
8. Kotlovskiy, A. (2017). *Formuvannya anghlomovnoyi leksyko-hramatychnoyi kompetentnosti v hovorinni maibutnikh ekonomistiv u protsesi samostiinoi roboty* [Building of English lexical and grammatical competence in prospective economists' speaking within independent work]. Unpublished candidate dissertation. Ternopil, Ternopil National Pedagogical University. (in Ukrainian)
9. Semenchuk, Yu. (2007). *Formyvannya anglo-movnoyi leksychnoyi kompetentsii u studentiv ekonomichnykh spetsialnostei zasobany interaktyvnogo navchannya* [Building of English lexical competence in students of Economics by the means of interactive teaching]. Unpublished candidate dissertation. Kyiv, Kyiv National Linguistic University. (in Ukrainian)
10. Skril, I. (2020). *Formuvannya profesiino oriientovanoyi anghlomovnoyi leksychnoyi kompetentnosti v hovorinni u maibutnikh fakhivtsiv hotelno-restorannoi spravy z vykorystanniam avtentychnykh videomaterialiv* [Building of professionally-oriented English lexical competence in speaking of prospective specialists of hotel and restaurant business with the usage of authentic video materials]. Unpublished candidate dissertation. Ternopil, Ternopil National Pedagogical University. (in Ukrainian)
11. Bihych, O.B., Borysko, N.F., & Boretskatain, H.E. (2013). *Metodyka navchannya inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka: pidruchnyk dlia studentiv klasychnykh, pedahohichnykh i linhvistychnykh universytetiv* [Teaching methods of foreign languages and cultures: theory and practice for students of classical, pedagogical and linguistic universities]. Lenvit. (in Ukrainian)
12. Kodliuk, I. (2019). *Formuvannya anglo-movnoyi kompetentnosti v dialogichnomu movlenni maibutnikh fakhivtsiv z turizmu* [Building of English competence in dialogical speech of prospective specialist of tourism] Unpublished candidate dissertation. Ternopil, Ternopil National Pedagogical University. (in Ukrainian)
13. Skalkin, V. (1978). *Vpravy z rozvytku usnogo komunikatyvnoho movlennya* [Exercise in development of oral communicative speech in English]. Radyanska shkola. (in Ukrainian)
14. Redko, V. (2012). *Zasoby formyvannya komynikatyvnoyi kompetentnosti u zmasti shkilnykh pidruchnykiv z inozemnoi movy* [The means of building communicative competence in the content of school course books in foreign languages]. Heneza. (in Ukrainian)
15. Trygyb, I. (2013). *Systema vprav dlya formuvannay gramatichnoi kompetentsii*. [System of exerciss for building grammatical competence]. *Naukovii visnyk Donbasy*, 1, 1–10. (in Ukrainian)

Статус статті: Отримано: 08.09.2023 Прийнято: 11.10.2023 Опубліковано: 26.10.2023

Shymanska Vira

PhD student

Department of English Philology and Methods of Teaching English
Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University of Ternopil, Ternopil, Ukraine

STAGES AND SUBSYSTEM OF EXERCISES FOR BUILDING LEXICAL COMPETENCE IN ENGLISH PROFESSIONALLY ORIENTED ORAL COMMUNICATION OF PROSPECTIVE ECOLOGISTS

Abstract. The article is devoted to a topical issue in teaching methods of German languages, namely substantiation of the stages and elaboration of the subsystem of exercises for building lexical competence in English professionally oriented oral communication of prospective ecologists. The aim of the article is to substantiate the stages and elaborate the subsystem of the exercises building lexical competence in English professionally oriented oral communication of prospective ecologists. An array of methods has been used in the research: an analysis of the investigations made by Ukrainian and foreign researches; generalization, systematization with an aim of finding out how the issue is being developed, defining the stages of building lexical competence in English professionally oriented oral communication of prospective ecologists; classification with an aim of elaborating the subsystem of exercises for building lexical competence in English professionally oriented oral communication of prospective ecologists. It has been proved that efficient organization of building lexical competence requires the substantiation of learning stages and elaboration of corresponding subsystem of exercise. The stages of building lexical competence in English professionally oriented oral communication of prospective ecologists include: introduction, automatization and production. During the introduction students get to know with the meanings of lexical units, terms, and its peculiarities of usage, do exercises in identification and semantization of lexical units, During automatization students do exercises acquiring forms and meanings of lexical units, the way collocations are made following typical speech samples. During production students develop abilities to produce lexical units, terms, clichés and skills to use thematic and terminology vocabulary in their speeches, The elaborated subsystem of exercises is presented by five groups of exercises: a group of exercises in vocabulary introduction, a group of exercises in vocabulary semantization, a group of exercises to furnish dialogical and monological unites with lexical units, a group of exercises to furnish dialogical and monological speeches of above phrase level with lexical units, a group of exercises to furnish dialogical and monological speeches of text level with lexical units, and a number of subgroups of exercises.

Key words: lexical competence, English professionally oriented oral communication, prospective ecologists, stages, subsystem of exercises.